

LAWO
CLASSICS

Credo

A COMPOSER PORTRAIT OF TROND H.F. KVERNO
BERGEN CATHEDRAL CHOIR | KJETIL ALMENNING - CONDUCTOR
ARNFINN TOBIASSEN - ORGAN

MELLOM EVANGELIUM OG BALLADE

Folkeviser og eventyr har i vår norske kultur en dyp forankring som kristne myter. Det onde blir overvunnet. Djevelen, trollet, blir tilintetgjort — som f.eks. av den store bukken Bruse — og skapningen befridd. Balladen har opptatt meg helt siden min far sang folkeviser for meg fra jeg var liten — og deretter da jeg møtte *Draumkvedet* i gymnastiden. Og nettopp musikalske trekk fra *Draumkvedets* melodier har jeg arbeidet med gjennom det meste av det jeg har skrevet. Men også andre ballader har opptatt meg, især de som har elementer av den klassiske Orfeus-myten i seg. Hovedvekten av mitt kompositoriske arbeid består av vokale verk, alle med en eller annen relevans til kirkens hellige liturgi, selv om etter hvert mange av dem sprenger grensen for hva man kan få til på kort tid med begrensede ressurser. I konsert vil de likevel peke henimot Den hellige messe.

Intrada over en norsk langeleiklåt er det første orgelstykket på denne innspillingen, og er et preludium eller prosesjonsmusikk bygget over motivene fra en låt i L. M. Lindemans samling *Ældre og nyere norske Fjeld-Melodier* — for øvrig et interessant navn på en folketonesamling — ettersom mest alle melodiene

i samlingen kommer fra dalførene. Melodien heter *Låten som den vonde tralla for guten som drap jenta si*. Denne vonde bakgrunnen ville jeg kristianisere, og ta med det flotte motivet inn i kirkens rom gjennom orglet, som på en måte er Vestkirkens ikonostas (billedvegg).

Canticum Zachariae — *Sakarjas lovsang*, er ifølge Lukasevangeliet den sangen døperen Johannes' far istemte da han hadde fått talens bruk tilbake etter døperens fødsel. Den hører til morgenbønnen — laudes — i klassisk vestlig tidebønntradisjon fordi den nevner «soloppgangen fra det høye» som Gud har latt gjeste oss «som sitter i mørke og dødens skygge» for å «styre våre føtter inn på fredens vei». Stykket er skrevet til bruk en uke da Oslo Domkor under ledelse av Terje Kvam sang morgensang hver dag for og med en gruppe internasjonale Luther-forskere samlet til kongress i Oslo. I denne sammenhengen var det funksjonelt å bruke den latinske teksten. Stykket er gjennomgående firstemmig uten stemmedelinger, og har noen inspirasjonskilder fra slavisk-bysantinsk kirkesang — med islett av norsk korttradisjon, hvor kanskje særlig Egil Hovland og Knut Nystedt har vært viktige for meg.

Toccata over Herre Gud, ditt dyre navn og ære ble til da kollega Per Inge Almås skulle ha radiogudstjeneste fra Manglerud kirke, Oslo, og hadde denne salmen som introitus-salme. På grunn av sine lett intrikate pedalsoli fikk den snart tilnavnet *På fottur i Manglerud kirke*. Her anvender jeg to kontrasterende melodier til salmen, med et kort sitat fra en tredje.

Stabat Mater Dolorosa er Jacopone da Todis sekvens til Guds mor Maria som står sorgtung ved korset og betrakter sin lidende og døende sønn. Særlig vakker er hans sluttbønn:

*Quando corpus morietur
fac ut animam donetur
Paradisi gloria*

— når legemet skal dø, gi at sjelen får paradiset herlighet.

Stykket er en bestilling fra Europa Cantat, og ble uroppført i Vittoria, Spania, av Trondheim Kammerkor under ledelse av Norunn Illevold Giske under en internasjonal korfestival. Det hører særlig hjemme i den stille uke. I klassisk romersk-katolsk liturgi hører teksten også til minnedagen for Marias syv smerter.

Orgelstykket Agnus Dei — Guds Lam som bærer verdens synder — var opprinnelig skrevet som et «meditativt hvileskjær» under nattverdliturgien i min julemesse *Missa in natali Domini*. Med sine tverrstander og sin mediantakkordikk har det klare franske påvirkningstrekk.

Salve Regina — *Hill deg, dronning* — er tekstlig sett en antifon som brukes i klassisk romersk-katolsk liturgi, sunget ved avslutningen av kompletet — bønnen før natten. «Til deg roper vi, Evas hjemløse barn, her fra tåredalen». Stykket inngår i *Two Sacred Pieces*, skrevet på bestilling for Jubilatekören, Helsingfors og deres dirigent Astrid Riska, og er for 4–8 stemmer. Det er konsertant i sitt preg, men peker henimot kompletet, natten og det tilstundende mørke.

Evas hjemløse barn — i middelalderens latinske poesi er man opptatt av at navnet Eva — «alle levendes mor» — lest baklengs blir til «Ave» — vær hilset — engelen Gabriels hilsen til Maria ved budelsen om at hun skal føde verdens frelser.

Triptychon II — ordet betyr bilde eller ikon i tre deler. Jeg har tidligere skrevet et triptychon for blokkfløyte solo, derfor er dette nr. 2. Undertittelen er *Tre ikoner fra Draumkvedet*, og både bildene og motivene er hentet fra den gamle norske mysterieballade om Olav Åstesons visjoner under den lange søvn — «Eg la meg ned um joleftan / starkan svevn eg fekk. / Vakna'kje fyrr um treftandagjen / folket åt kyrkjunn gjekk». Olav Åsteson vandrer i sin visjon gjennom zodiakens dyrekrets — «eg for ivi dyrering» — og har vært gjennom helvete og himmerik og de fire elementer — jord, ild, luft, vann — før han kommer frem til dommen. «Det var sankte Såle-Mikkjel, / han vog i skålevigt, / so vog han alle syndesålinne / hen til Jesum Krist».

Vandrerens ledsager er «Sæle Gullmor mi» — Maria — som fører ham over både is og hete. Noen mener at Olav Åsteson er St. Olav, hvis mor var Åsta. Jeg vil nevne Magnus Brostrup Landstad, som gjennom sine

samleferder berget kvadet fra den totale glemmeboken, og Ivar Aasen, som under sine studiefeder for å gjenskepe et norsk skriftspråk fikk nedtegnet tre viktige toner til kvadet, alle tre er brukt i dette verket. De tre ikonene består følgelig av satsene:

1. Olav Åsteson (Norges evige konge)
2. Sæle Gullmor mi (Guds mor Maria)
3. Sankte Såle-Mikkjel (erkeengelen Mikael)

De tre satsene kan motivisk ses på som tese, antitese og syntese, men med Maria som sentralbilde.

Etter disse (kan hende også selvbiografiske?) klangkaskader følger et enkelt lite **Ave Maria**, skrevet som vuggeviser for min sønn Johannes. Kan hende det eneste stykket på denne innspillingen som godt kan synges enstemmig uten den tilhørende satsen. I min Missa Simplex finnes en utvidelse av Ave Maria, gjort om til Grundtvigs praktfulle salme *De levendes land*.

Et vers av denne salmen — samt motiver fra den — finnes også igjen i min Markuspasjon.

Intrada over hymnen Rex Olavus er skrevet til bruk ved Olsoktid, St. Olavs dag 29. juli. Hymnetonen er den samme som i internasjonal sammenheng brukes til Thomas Aquinas' hymne *Tantum ergo sacramentum*. Hymnen brukes i orgelstykket som midtdel.

Tre folketonefantasier er blitt til over et langt tidsrom, men da de omsider skulle utgis, fant jeg at de godt kunne spilles en suite — i sammenheng.

Den første — *Inga litimor* — bygger på en vise om kongen som ble så betatt av kjøkkenjentas sanger over matlagingen, at han like gjerne fridde. «Og det var vigsla-veitsle / og songjen auka på / og hev dei inkje sluta / så varar det endå. / Aldri nokon kunne kveda som ho litimor den unge og den vene». Denne visen hørte jeg første gang som liten gutt — min far Reinhold Kverno sang folkeviser tift og ofte.

Den andre — *Å kongen han stod ved høgeloffs sval* — eller *Sjugurd og trollbrura* — er et klassisk Orfeus-motiv hvor Sjugurd skal vinne seg en brud som er blitt «bergteken» — fange i berget hos trollet. Det er dristig å gi seg ut på å skrive noe over denne visa, som er en av de vakreste balladetonene vi har på norsk grunn. Både Edvard Grieg og Johan Svendsen har brukt den for på en forbilledlig måte. Så var utfordringen ikke å sitere noen av disse norske kjempene.

Den tredje balladen inneholder også et Orfeus-motiv, der Evrydike skal spilles ut av et grep — denne gangen er det nøkkens vann det gjelder — *Gudmund og Signe-liti*. Men i motsetning til i Orfeus-legenden fra antikkens Hellas har de norske balladene alle en lykkelig slutt. I Romas katakomber er for øvrig Kristus avbildet som Orfeus som skal spille Evrydike — kirken — ut av dødens grep.

Også denne sang min far for meg da jeg var liten.

Symbolum Nicaenum er den klassiske nikenske trosbekjennelsen som brukes i alle ortodokse liturgier og katolske messer — og er det andre korstykket fra *Two Sacred Pieces*, som tidligere nevnt skrevet på bestilling for Jubilatekøren, Helsingfors, og deres dirigent Astrid Riska.

Teksten som er brukt her er «den versjonen vi alle ble enige om på konsilet i Nikea i 325», dvs. uten det såkalte *filioque*-tillegget som splittet kirken i øst og vest rundt 1000-tallet. Men den er her bygget på en perle av en norsk folketone — *Gjendines bānlāt* — som Gjendine Slålien sang for Edvard Grieg og Frants Beyer i Jotunheimen da hun var ung. Ideen til å bruke en folketone inn i et kirkemusikalsk verk fikk jeg vel av de engelske renessansekompunistene John Taverner, John Sheppard og Christopher Tye, som alle har skrevet messer over den engelske folkevise *The Western Wind*. I *Symbolum Nicaenum* siterer jeg *Gjendines bānlāt* brokkevis, altså ikke som en gjennomgående cantus firmus slik Taverner, Sheppard og Tye alle gjør med *The Western Wind*. For dette verket hadde jeg allerede skrevet en *Cradle Song Te Deum* over samme bānsull, men kjente vel at motivene ikke var utfømt.

Den nikenske trosbekjennelse kan på en god måte oppsummere denne innspillingen. Det er min tro og hele den universelle kirkes tro. Omformet fra den enkle Bānlāt, hvis tekst var slik:

*Barnet legges i vuggen ned,
stundom greter og stundom ler.
Barnet legges i vuggen ned,
stundom greter og stundom ler.
Sove no, sove no i Jesu namn,
Jesu bevare barnet.
Sove no, sove no i Jesu namn,
Jesu bevare barnet.*

Jeg opplever det som om det dypest sett er Maria som synger denne bānlåten for «Evas hjemløse barn»

rundt i verden. Hennes oppgave er å peke på Kristus. I beretningen om bryllupet i Kana sier hun til tjenerne: «Hva han har sagt dere, skal dere gjøre.»

For øvrig en takk til Arve Moen Bergset som har sunget denne for meg i en rytmisk spenstig og vel forsiret utgave — det ga enda mer forståelse til en musikalsk videre bearbeidelse. Den ga perspektiver til en utvidet forståelse av bānlåten i forhold til Griegs vakre, men langsomme, impresjonistiske klaverstykker.

Mitt ønske er at bānlåtens enkle, barnlige tillit kan møte kirkens universelle tro i en syntese mellom mikrokosmos og makrokosmos. Fedrenes tro, konsilenes tro, er det barnet får i vuggegave ved den hellige dåp.

†

Valvika
St. Bartolomeus' dag 2015
Trond H.F. Kverno
(+Johannes Ephrem)

BETWEEN THE GOSPEL AND NORWEGIAN FOLK BALLADS

Norwegian folksongs and folklore are deeply rooted in Christian spirituality. Evil, whether in the form of the devil or a troll, is always overcome in the end — as in the tale of the Three Billy Goats Gruff — and creation is redeemed once more. I have always been drawn to folk ballads, ever since my father sang to me as a young child, and later on at school when I studied *Draumkvedet* (*The Dream Ballad*, a late mediaeval visionary poem, regarded as one of Norway's national literary treasures). I have employed musical motifs from *Draumkvedet* throughout many of my compositions. Other ballads, too, have had a profound effect on me, particularly those with elements of the classic Orpheus myth. Much of my musical output consists of choral music, all more or less linked to liturgical contexts. Although many of my later works are on a scale that cannot be performed with only limited resources, concert performances of these pieces nevertheless allude to Holy Mass.

Intrada over en norsk langeleiklåt (Intrada over a Norwegian Zither Tune). The first organ piece on this disc, *Intrada over a Norwegian Zither Tune*, is based on melodic material from one of the folksongs in L. M. Lindeman's historic collection of *Older and Newer Norwegian Mountain Melodies*. (The title of this collection is something of an oddity, since nearly all the songs were collected in the low-lying valleys!) The melody is entitled *The Tune Sung by The Evil One*

to the Boy who Killed his Sweetheart. I decided to employ this enchanting melody in a Christian context in a piece for solo organ. The organ may be regarded as the iconostasis in many Western churches, often separating the sanctuary from the nave.

Canticum Zachariae (Benedictus Dominus Deus) The text of *The Song of Zachariah* (commonly known as the Benedictus) is taken from the first chapter of St Luke's Gospel. According to Luke, Zachariah, the father of John the Baptist, sang this canticle when he recovered his power of speech after the presentation of his son in the temple. The Benedictus is the set canticle in Lauds (the second office of the day) in the Western church, no doubt due to the reference to 'the dawn from on high' that God has given us who 'sit in darkness and in the shadow of death' in order to 'guide our feet into the way of peace'. This piece was written for daily use at Morning Prayer during a week-long international conference for Luther scholars, where it was performed by Oslo Domkor, directed by Terje Kvam. In this international setting it seemed appropriate to use the Latin text. The piece, which is SATB throughout with no double choir sections, was inspired by both the orthodox Slavic-Byzantine tradition and the Norwegian church music tradition. Egil Hovland and Knut Nystedt have been particularly important for me within the latter.

Toccata over Herre Gud, ditt dyre navn og ære

This organ voluntary was first performed by my colleague Per Inge Almås at a service broadcast from Manglerud church in Oslo, at which the opening hymn was *Herre Gud, ditt dyre navn og ære*. Thanks to the intricate pedal solos, the piece soon became known as *Lightfoot in Manglerud Church!* In this piece I use two countermelodies to the hymn tune, together with snatches of a brief third motif.

Stabat Mater Dolorosa, attributed to Jacopone da Todi, describes Mary, the mother of Our Lord, standing at the foot of the cross, gazing at her suffering, dying son. What beauty is to be found in her final beseeching prayer 'quando corpus morietur fac ut animam donetur paradisi gloria' (While my body here decays, may my soul Thy goodness praise, safe in paradise with Thee).

This piece was commissioned by Europa Cantat, and premiered at an international choir festival in Vittoria, Spain, by Trondheim Kammerkor, directed by Norunn Illevold Giske. The text is associated particularly with Holy Week, but also in the Roman Catholic tradition with the remembrance of the Seven Sorrows of Our Blessed Virgin Mary.

Agnus Dei. This organ piece was originally composed as an organ meditation in my Christmas mass *Missa in natali Domini*. The hint of bitonality with the use of false relations and the extensive use of mediant chords in this piece show a definite French influence.

Salve Regina is one of the four Marian antiphons in Roman Catholic liturgy sung at the end of Compline, the final office of the day.

'To thee do we cry, poor banished children of Eve; Mourning and weeping in this vale of tears.'

This piece for double choir is the first of *Two Sacred Pieces* commissioned by Jubilatekören, Helsinki, and their conductor Astrid Riska. Although intended for concert settings, the atmosphere is that of Compline, with the approach of night time and darkness.

Medieval Latin poetry was full of plays on words on the name Eva (the Latin form of Eve). The literal meaning of Eva is the mother of all living creatures. When read backwards the name spells Ave — the greeting of the archangel Gabriel to the young Mary at the annunciation.

Triptychon II. A triptych is a picture or icon in three parts. I have previously written a triptych for solo recorder, so this set of pieces is called *Triptychon II*. The subtitle is *Three Icons from Draumkvedet*, and the pictures and motifs are all taken from the mediaeval Norwegian mystery ballad which portrays Olav Åsteson's visions while he slept soundly from Christmas Eve right through the twelve days of Christmas. On waking at Epiphany, Olav Åsteson rides to church, where he describes his vision to the gathered congregation. In his vision Olav Åsteson wanders through the signs of the zodiac, traverses heaven and hell, and encounters the four elements — earth, fire, air and water. At the end he witnesses the Day of Judgement, and sees St Michael weighing the souls of all humankind on a pair of scales. On this pilgrimage he is accompanied by Mary, who leads him safely through ice and fire. Some people believe that Olav Åsteson is the same as St. Olav, the patron saint of Norway, whose mother's name was Åsta.

Mention should be made of Magnus Brostrup Landstad, who journeyed round collecting odd snippets and individual stanzas of *Draumkvedet*, and subsequently reconstructed the ballad as a whole, thus rescuing it from oblivion. Thanks are also due to Ivar Aasen, who on his travels round Norway gathering examples of Norwegian dialects noted down three important tunes to the poem. All three of these tunes are used in this work. The three musical icons in *Triptychon II* are:

1. Olav Åsteson
(Rex perpetuus Norvegiae / Norway's eternal king)
2. Sæle Gullmor mi
(Sancta dei genitrix / Mary, mother of God)
3. Sankte Sæle-Mikkjel
(Signifer sanctus Michaël / Archangel Michael)

The three movements may be seen as thesis, anti-thesis and synthesis, with Mary as the central icon.

Ave Maria. The (autobiographic?) cascades of sound in *Triptychon* are followed by a simple lullaby dedicated to my son Johannes. This may well be the only piece on this disc that could be sung in unison without the choir harmonisation. My *Missa Simplex* contains an extended version of Ave Maria, adapted to Grundtvig's magnificent hymn *De levendes land* (*The Land of the Living*).

One verse of this hymn, and other elements from it, can also be found in my *St Mark Passion*.

Intrada over hymnen Rex Olavus. This intrada was written for the feast of St Olav (the patron saint of Norway), which falls on 29th July. The tune is identical to that used in other countries to Thomas Aquinas'

hymn *Tantum ergo sacramentum*. The hymn may be heard in the middle section of this piece.

Three Fantasies on Norwegian Ballads. The three pieces in this suite were written independently of one another over a period of many years, but when they were about to be published I decided that together they naturally form a suite in three movements.

The first piece, *Inga Litimor*, is based on a folk ballad about a king who was so enamoured of his beautiful young kitchen maid's singing while cooking that he proposed marriage. I first heard this song when I was very young — my father Reinhold Kverno was a keen singer of folk songs.

The second ballad, *Sjugurd and the Troll Bride*, is a classic Orphic theme in which Sjugurd tries to win back a bride who has been lured into the depths of the mountain by a troll. It is something of a daunting task to compose a piece based on this ballad, which must be one of the most beautiful folk tunes we have in Norway. Edvard Grieg and Johan Svendsen have both written exquisite pieces based on this tune, and I took some care to avoid quoting their compositions.

The third ballad, *Gudmund and Signe-liti*, is another variant on an Orphic theme. In this version Eurydice must be freed from the grip of *Nokken* — a Norwegian water sprite whose entrancing music is believed to lure many people into captivity.

Unlike the Orpheus stories of Ancient Greece, all these Norwegian ballads have a happy ending. It is interesting that in the catacombs of Rome Jesus Christ is depicted as Orpheus with the task of freeing Eurydice — the

church — from the grip of death. This song is another one that my father sang for me when I was a young boy.

Symbolum Nicaenum is the second of the *Two Sacred Pieces* commissioned for Jubilatekören, Helsinki, and their conductor Astrid Riska.

The text is the classic Nicene Creed used in all Orthodox liturgies and Roman Catholic masses. The version used here is the one approved by the First Council of Nicaea in 325, and as such does not contain the controversial *filioque* phrase that finally split the church into East and West in around 1000 AD. The melodic content is based on that treasure of Norwegian folk music, *Gjendine's Cradle Song*. This enchanting lullaby was sung by the young Gjendine Slålien for Edvard Grieg and his friend Frants Beyer on one of their trips in the Jotunheimen mountains.

The idea of using a folksong in a piece of sacred music was one I borrowed from the English Renaissance composers John Taverner, John Sheppard and Christopher Tye, all of whom composed masses based on the popular song *The Western Wind*.

In *Symbolum Nicaenum* I use snatches of *Gjendine's Cradle Song* here and there, rather than as a cantus firmus as Taverner, Sheppard and Tye all did in their *Western Wind* masses. I had previously composed a *Cradle Song Te Deum* based on the same lullaby, but I felt that this melodic material still had unused potential.

The Nicene Creed may be said to sum up all the works on this disc. It is my faith, and the faith of the universal church throughout the world. Reworked from the words of the simple lullaby:

*My darling in the cradle lies,
Sometimes laughs and sometimes cries.
My darling in the cradle lies,
Sometimes laughs and sometimes cries.
Sleep, my sweet! Sleep my sweet in Jesu's name.
Jesus protect my darling.
Sleep, my sweet! Sleep my sweet in Jesu's name.
Jesus protect my darling.*

For me, at the deepest level it is Mary's voice that can be heard, singing this lullaby for all of 'the poor banished children of Eve' all round the world. Her task is to point us towards Jesus, just as at the wedding in Cana she instructed the servants 'Do whatever he tells you!'

I would like to express my special thanks to Arve Moen Bergset for the rhythmically exciting and highly ornamented version of *Gjendine's Cradle Song* he sang for me, opening my eyes to the potential for further musical development. His version gave me a new perspective on the lullaby that complements Grieg's exquisite but slow impressionistic version for solo piano.

It is my hope that the simplistic, childlike trust of this lullaby can meet the universal Christian faith in a synthesis between microcosm and macrocosm. The faith of our forefathers, the faith of the councils of the early church, is passed on to the infant as a gift through Holy Baptism.

The Feast of St. Bartholomew, 2015
Trond H.F. Kverno
(+Johannes Ephrem)

TROND H.F. KVERNO SOM VOKALKOMPONIST

Trond H.F. Kverno er vokalkomponist, fra starten og frem til i dag. Hans produksjon omfatter en nærmest uendelig mengde av salmer og viser, messer og tidebønner for kor og menighet, motetter i mindre og større format samt de stort anlagte verkene som kirkespillet *Jeremia* og de to pasjonene for kor og soli a cappella: *Markuspasjonen* og *Matteuspasjonen*.

Det som i første rekke slår en i møtet med Kvernos vokalmusikk er hans enestående evne som *melodiker*. Helt fra de første forsøk på tidlig 70-tall strømmer det mot oss melodier til salmer, viser og liturgiske ledd som alle har denne særegne egenskap: Hver melodi har sin karakteristiske «signatur», den huskes, den kan ikke forveksles med noe annet. Dessuten har Kvernos melodier som kjennetegn et nærmest «symbiotisk» forhold mellom tekst og toner, og det på to forskjellige plan: Hans melodier gjengir «stemningen» i teksten, men vel så viktig er evnen til å komponere selve «tekst-gestikken» inn i melodiene. Her forekommer ikke betoningsfeil, selve tekststrytmen får et optimalt og *forsterket* uttrykk gjennom tonene.

Noen ord må også brukes om Kvernos forhold til de norske religiøse folketoner. Komponisten har selv uttalt at hele hans kompositoriske virke har dreiet seg om ett prosjekt: Å skrive på *Draumkvede*-melodiene. Og selv om dette er en spissformulering som må tas med et visst forbehold, så sier det likevel noe vesentlig om Kverno som vokalkomponist: De norske folketonene ligger der som et inspirasjonsgrunnlag, og stadig vekk fornemmer man arven fra disse i enkelte melodivendinger, dog uten noe direkte sitat. Her er en komponist som har fordøyd og inkorporert folketonestoffet og som lar dette farge hans egne originale melodier.

I Kvernos musikk kan man ikke snakke om melodiene uten å berøre satsen, harmoniseringen. Er melodiene enestående, så er satsene det ikke mindre. I den tette sammenheng mellom melodi og sats viser han et mesterskap som er sjeldent, også i europeisk sammenheng. Og stilistisk dekker han et område som strekker seg fra enkle kantional-satser i renessansestil via Bach-lignende koraler og romantiske monumentalsalmer til moderne salmer med uhyre dristig harmonikk, men hvor melodien likevel er sangbar.

Selv om Kverno også har skrevet en rekke instrumentalkomposisjoner, så er det hans musikk for kor som omfatter det meste av hans produksjon. Her finnes det mye: En lang rekke motetter, fra de enkleste til de meget kompliserte, her er det materiale for det lille kirkekor så vel som det profesjonelle vokalensemble, delvis helt a cappella og delvis med orgel og andre instrumentkombinasjoner. Vi må også trekke frem de liturgiske komposisjonene, først hans mange tidebønner, til dels i meget stort format og med en rekke forskjellige instrumenter: *Completoriene Tu solus Dominus, A cappella, Nunc dimittis, Norvegicum, Completorium in noctibus, Vespera Judica me, Johannesvigilien Rydd vei for Herren*. Og ikke minst messene: *Livets tre, Missa Agnus Dei, Missa fidei mysterii, Missa in sono tubae, Med strengelek og fløyte, Myrra og røykjelse angar* for bare å nevne noen.

Når noe skal sies om Trond H.F. Kverno som vokalkomponist, kommer man ikke utenom hans to pasjoner for kor og soli a cappella. Disse representerer etter manges mening det ypperste i hans kompositoriske virke. *Markuspasjonen* er den «minste», skrevet på norsk for 4-stemmig kor (som leilighetsvis utvides til 8-stemmig) og en tenorsolist som synger evangelistpartiet. Kristi stemme synges av hele koret i dypt leie, og solosekvensene (Peter, Judas osv.) utføres av stemmer fra koret. Tonespråket er enkelt og lett å «ta inn» for en vanlig menighet, selv om de innlagte koraler preges av en til dels moderne harmonikk. Omfanget er overkommelig (ca. 40–45 minutter), og pasjonen er tenkt som lesning av lidelseshistorien i langfredagsgudstjenesten, slik den også ble brukt i ti år i Oslo Domkirke.

Matteuspasjonen har et større format, skrevet på latin for stort dobbeltkor a cappella (opp til 12-stemmig i hvert kor) og ti solister: *Vox evangelistae* synges av sopran, mezzo, to tenorer og bass, dels enkeltvis, dels i kombinasjoner fra to til fire stemmer, og *Vox Christi* er overlatt til en mannskviertett (symbolsk for Kristi fem sår) bestående av kontratenor, to tenorer, baryton og dyp bass. I denne komposisjonen spennes det opp et lerret av utrolig format. Det innledende og avsluttende responsorium med tekst fra Åpenbaringsboken viser et spenn og en musikalisk arkitektur som er sjelden. Tonespråket er til dels avansert med særdeles dristig dissonansbehandling, og måten komponisten «orkestrerer» korklangen på får en tidvis til å fornemme at hele universet deltar i den enestående beretningen. Meget spesiell er også den tekstlige sammensetningen: Her finnes ingen koraler eller arier og resitative som kommenterende innslag, derimot er det satt inn en rekke korresponsorier i fortellingen med skriftstater fra hele det gamle og det nye testamentet etter det gamle prinsipp: «Scriptura sua interpretes» dvs. skriften tolker seg selv. Med sin Matteuspasjon har Trond H.F. Kverno ettertrykkelig plassert seg i øverste sjikt av vokalkomponister i vår tid.

†

Terje Kvam

TROND H.F. KVERNO COMPOSER FOR VOICE

Trond H.F. Kverno is, and always has been, a composer for voice. His prolific output includes innumerable hymns, songs, masses, choral and congregational liturgical settings, motets in a variety of formats, and large-scale choral works such as the oratorio *Jeremiah* and his two a cappella Passions for choir and soli: *The St Mark Passion* and *The St Matthew Passion*.

The first thing that strikes you about Kverno's vocal music is his outstanding gift for writing melodies. Right from his earliest hymns, songs and liturgical music from the early 1970s, each and every melody from Kverno's hand has his distinctive 'signature' that sticks in your mind and can never be mistaken for anybody else's work. What's more, his music has an almost symbiotic relationship between words and melody. This occurs at two levels: not only do his tunes recreate the atmosphere of the text, but somehow he always manages to incorporate the textual 'gestures' into the melodic line. The stress patterns of the language are never compromised, but rather he manages to highlight the expressivity of the words through the rise and fall of the melody.

Kverno has a deep and lasting relationship to Norwegian religious folk tunes. He claims that his entire output has been devoted to the task of composing around the melodies of the Norwegian mediaeval visionary poem *Draumkvedet* (The Dream Ballad). Whilst this rather sweeping statement may be taken with a slight pinch of salt, it highlights how Norwegian folk music has been a constant source of inspiration for Kverno as a composer for the human voice. Throughout his works we sense an underlying connection to this cultural heritage, although he rarely simply quotes folk tunes in his compositions. Rather, he has absorbed the folk music of his native Norway into the fibre of his being, incorporating its essence into his distinctly personal and original style.

It is impossible to talk about Kverno's choral music without specific mention of his harmonisation. While his melodies are unique, his harmonisation is no less so. The close link between tune and harmony in his pieces is almost unmatched in the wider European context. His style ranges from pieces of Renaissance simplicity, via Bach-like chorales and monumental Romantic works to modern hymn tunes with daring harmonies — but never at the expense of a highly singable tune.

Although Kverno has also composed many fine instrumental works, the larger part of his production has been choral repertoire. His extensive output of motets ranges from simple pieces performable by small amateur church choirs to complex, large-scale choral works for professional choirs, some a cappella, some with organ accompaniment or other instrumentation. He has written a great many liturgical works, including settings of the canticles, though some in a format more suited to concert performance, including *Tu solus Dominus*, *A cappella*, *Nunc dimittis*, *Norvegicum*, *Completorium in noctibus*, *Vespera judica me*, and the St John vigil *Rydd vei for Herren*. His many masses include *Livets tre*, *Missa Agnus Dei*, *Missa fidei mysterii*, *Missa in sono tubae*, *Med strengelek og fløyte*, and *Myrra og røykjelse angar*.

No introduction to Trond H.F. Kverno as a composer for voice would be complete without mention of his two a cappella Passions for choir and soloists, which many people consider the pinnacle of his compositional output. *The St Mark Passion*, with its Norwegian text, is the shorter of the two, and requires smaller resources: SATB choir (which at times unfolds into double choir) and the traditional tenor soloist in the role of the Evangelist. The voice of Christ is sung by the choir at a low pitch, and the smaller solos such as Peter and Judas are also scored to be sung by members of the choir. The musical language is simple and accessible for the average congregation, although the chorales interspersed throughout employ modern harmonies. The St Mark Passion lasts only around 40 to 45 minutes, and is intended for use at Good Friday services as the Gospel reading. For ten years it was in regular use at Oslo Cathedral as part of the Good Friday liturgy.

His *St Matthew Passion* is on a much grander scale. Sung in Latin, this Passion is scored for a large double choir (sometimes dividing into 12 voices) and ten soloists. Unusually, the role of the evangelist, *Vox Evangelistae*, is sung by a soprano, a mezzo, two tenors and a bass, sometimes solo, sometimes all together, and sometimes in duets, trios or quartets. The role of Christ, *Vox Christi*, is sung by a male quintet (the five soloists are a symbol of Christ's five wounds) consisting of one countertenor, two tenors, one baritone and one bass. This composition is painted on a musical canvas of unprecedented format. The opening and closing responsories, based on excerpts from the Book of Revelation, witness to a musical architecture on a rare scale. The tonal texture is complex with challenging dissonances, and the composer's 'orchestration' of the tonal colour of the choir creates an illusion that the entire universe is taking part in this unique musical drama. There are no chorales, arias or recitatives to 'comment on' the story as it unfolds. Instead the composer includes a series of choir responsories, using verses from both the Old and New Testaments, on the ancient principle '*scriptura sua interpres*' — scripture clarifies itself. With his *St Matthew Passion*, Trond H.F. Kverno has without a doubt placed himself among the top composers for voice in our time.

†
Terje Kvam

CANTICUM ZACHARIAE

Benedictus Dominus Deus Israel;
quia visitavit et fecit redemptionem plebi suae
et erexit cornu salutis nobis,
in domo David pueri sui,
sicut locutus est per os sanctorum,
qui a saeculo sunt, prophetarum eius,
salutem ex inimicis nostris,
et de manu omnium, qui oderunt nos;
ad faciendam misericordiam cum patribus nostris,
et memorari testamenti sui sancti,
jusjurandum, quod juravit
ad Abraham patrem nostrum,
daturum se nobis,
ut sine timore, de manu inimicorum liberati,
serviamus illi
in sanctitate et iustitia
coram ipso omnibus diebus nostris.
Et tu, puer, propheta Altissimi vocaberis:
praeibis enim ante faciem Domini parare vias eius,
ad dandam scientiam salutis plebi eius
in remissionem peccatorum eorum,
per viscera misericordiae Dei nostri,
in quibus visitavit nos oriens ex alto,
illuminare his, qui in tenebris et in umbra mortis sedent,
ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

STABAT MATER DOLOROSA

Stabat mater dolorosa
Juxta crucem lacrimosa
Dum pendebat Filius.

Cujus animam gementem
Contristatam et dolentem
Pertransiit gladius.

O quam tristis et afflicta
Fuit illa benedicta
Mater unigeniti.

Quae moerebat et dolebat
pia mater dum videbat
Nati poenas inclayi.

Quis est homo qui non fleret
Matrem Christi si videret
In tanto supplicio?

Quis non posset contristari
Christi Matrem contemplari
Dolentem cum Filio?

Pro peccatis suae gentis
Vidit Jesum in tormentis
Et flagellis subditum.

Vidit suum dulcem natum
Moriendo desolatum,
Dum emisit spiritum.

Eia Mater fons amoris,
Me sentire vim doloris
Fac ut tecum lugeam.

Fac ut ardeat cor meum,
In amando Christum Deum
Ut sibi complaceam.

Virgo, virginum praeclara
Mihi jam non sis amara
Fac me tecum plangere.

Fac ut portem Christi mortem
Passionis fac consortem
Et plagas recolare.

Fac me plagis vulnerari
Fac me cruce inebriari
Et cruore Filii.

Flammis ne urar succensus
Per te Virgo sim defensus
In die iudicii.

Christe, cum sit hinc exire
Da per Matrem me venire
Ad palmas victoriae.

Quando corpus morietur
Fac ut animae donetur
Paradisi gloria. Amen.

SAVE REGINA

Salve, Regina, Mater misericordiae,
vita, dulcedo, et spes nostra, salve.
Ad te clamamus exules filii Hevae,
Ad te suspiramus, gementes et flentes
in hac lacrimarum valle.
Eia, ergo, advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos ad nos converte;
Et Jesum, benedictum fructum ventris tui,
nobis post hoc exilium ostende.
O clemens, O pia, O dulcis virgo Maria.

AVE MARIA

Ave Maria, gratia plena
Dominus tecum,
Benedicta tu in mulieribus
Et benedictus fructus ventris tui Jesus.
Sancta Maria, Mater Dei,
Ora pro nobis peccatoribus,
Nunc et in hora mortis nostrae.
Amen.

SYMBOLUM NICAENUM

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem,
Factorem caeli et terrae, Visibilem omnium et
invisibilem. Et in unum Dominum Jesum Christum,
Filium Dei Unigenitum, Et ex Patre natum ante
omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine,
Deum verum de Deo vero, Genitum, non factum,
consubstantialem Patri: Per quem omnia facta sunt.
Qui propter nos homines et propter nostram
salutem Descendit de caelis. Et incarnatus est de
Spiritu Sancto Ex Maria virgine, et homo factus est.
Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato;
Passus, et sepultus est, Et resurrexit tertia die,
secundum scripturas, Et ascendit in caelum, sedet
ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum
gloria, Judicare vivos et mortuos, Cujus regni
non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum et
vivificantem: Qui ex Patre procedit. Qui cum Patre
et Filio simul adoratur et conglorificatur: Qui locutus
est per prophetas. Et unam, sanctam, catholicam et
apostolicam ecclesiam. Confiteor unum baptisma
in remissionem peccatorum. Et expecto
resurrectionem mortuorum, Et vitam venturi saeculi.
Amen.

CANTICUM ZACHARIAE (SAKARJAS LOVSANG)

Velsignet er Herren, Israels Gud,
for han har sett til sitt folk og forløst det.
Han har oppreist for oss et horn til frelse
i sin tjener Davids hus,
slik han lovet fra gammel tid
ved munnen til sine hellige profeter:
å frelse oss fra våre fiender
og fra hånden til alle dem som hater oss.
Han viste miskunn mot våre fedre
og husket på sin hellige pakt,
den ed han ga som løfte
til Abraham, vår far,
så vi, frelst fra fiendehånd og uten redsel,
kan tjene ham for hans ansikt
i renhet og rettferd alle våre dager.
Og du, barn, skal kalles profet for Den høyeste,
for du skal gå fram foran Herren og rydde hans veier
og gi hans folk å kjenne frelsen når deres synder blir tilgitt,
for vår Gud er rik på miskunn.
Slik skal lyset fra det høye
gjeste oss som en soloppgang
og skinne for dem som bor i mørke og dødens skygge,
og lede våre føtter inn på fredens vei. (Luk 1, 68–79)

STABAT MATER DOLOROSA

Standande i gråt og kvida
Herrens mor ser Sonen lida
høgt på kross og skjemdartre.

Skjelvande, til dauden såra
og av sverdet gjennombora
stend ho i sin hjartevé.

Ingi sorg er tung som denne,
ingen hev so djupt få kjenne
liding som Guds fagna mor.

Men hjå Sonen vil ho vera
og med honom liding bera
til hans siste sukk på jord.

Kan det nokon utan tåre
sjå ho i sin liding såre
bogna under krossen ned —

Kan det nokon hegda gråten
når han ser ho, jammerbråten,
luta under pinsletre?

All vår synd låg på den eine,
krossen tyngde på den reine,
han som utan synder var.

Bøygd av sorg ho såg han lida
og i dauden eismal strida:
djupt i sjeli sverdet skar.

Kjærleiks kjelde, moder milde,
eg so gjerne gråta vilde
attmed krossen hans med deg!

Lat din kjærleik i meg strøyma,
so din son eg kan kje gløyma,
og han kjennast vil med deg.

Sæle mor, vil du det gjera,
at i hjarta eg fær bera
her på jord min Frelsars sår?

Mine synder hev han sona,
lat meg fylgja deg og vona
at til krossen hans eg når.

Lat meg blant hans vener finnast,
all hans ynk og liding minnast
medan eg på jordi fer.

Lat meg attmed krossen standa,
tårone med dine blanda
til eg kjem hans hjarta nær!

Møy, du reinaste av alle,
som deg her Guds mor fekk kalle,
vil du høyra bøni mi?

Lat meg her hans liding bera
og i liv og daude vera
med deg i din tunge strid!

Um av sårå då eg bløder,
er det livsens flod som fløder
frå hans kross og hjarteblood.

Når eg fær frå jordheims aude,
lat di bøn frå dom og daude
fria meg, ver då meg god!

Kristus, lat på himmelstrender
hennar milde moderhender
retta meg min seigerpris!

Ja, når moldi av skal siga,
lat då sjeli upp få stiga
til ditt sæle Paradis! Amen.

(Omsetjing: Ragnhild Foss)

SALVE REGINA

Hill deg, Dronning, barmhjertighetens Mor.
Du vårt liv, vår fryd og vårt håp, vær hilset!
Til deg roper vi, Evas landflyktige barn.
Til deg sukker vi med sorg og gråt i denne tårenes dal.
Se til oss i barmhjertighet, du som går i forbønn for oss.
Og når vår utlendighets tid er forbi,
vis oss da Jesus, ditt livs velsignede frukt.
Du barmhjertige, du trofaste, du milde Jomfru Maria.

AVE MARIA

Hill deg, Maria, full av nåde,
Herren er med deg,
velsignet er du iblant kvinner,
og velsignet er ditt livs frukt, Jesus.
Hellige Maria, Guds mor,
be for oss syndere,
nå og i vår dødstime.
Amen.

SYMBOLUM NICAENUM (DEN NIKENSKE TROSBEKJENNELSE)

Jeg tror på én Gud, den allmektige Fader,
som har skapt himmel og jord, alt synlig og usynlig. Jeg tror på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, født av Faderen for alle tider. Gud av Gud, lys av lys, sann Gud av sann Gud, født, ikke skapt, av samme vesen som Faderen. Ved ham er alt blitt skapt. For oss mennesker og til vår frelse steg han ned fra himmelen. Og ved Den Hellige Ånd og av jomfru Maria, ble han menneske av kjøtt og blod. Han ble korsfestet for oss under Pontius Pilatus, led og ble begravet, oppstod den tredje dag etter Skriftene og fór opp til himmelen, sitter ved Faderens høyre hånd, skal komme igjen i herlighet for å dømme levende og døde, og hans rike skal være uten ende. Jeg tror på Den Hellige Ånd, som er Herre og gjør levende, som utgår fra Faderen, tilbes og æres sammen med Faderen og Sønnen, og som har talt gjennom profetene. Jeg tror på én, hellig, allmenn og apostolisk Kirke. Jeg bekjenner én dåp til syndenes forlatelse og venter de dodes oppstandelse og et liv i den kommende verden. Amen.

**CANTICUM ZACHARIAE
(SONG OF ZACHARIAH/BENEDICTUS)**

Blessed be the Lord God of Israel
for he hath visited, and redeemed his people;
And hath raised up a mighty salvation for us
in the house of his servant David;
As he spake by the mouth of his holy Prophets
which have been since the world began;
That we should be saved from our enemies
and from the hands of all that hate us;
To perform the mercy promised to our forefathers
and to remember his holy Covenant;
To perform the oath which he sware
to our forefather Abraham : that he would give us;
That we being delivered out of the hands of our enemies
might serve him without fear;
In holiness and righteousness before him
all the days of our life.
And thou, Child, shalt be called the Prophet of the Highest
for thou shalt go before the face of the Lord
to prepare his ways;
To give knowledge of salvation unto his people
for the remission of their sins,
Through the tender mercy of our God
whereby the day-spring from on high
hath visited us;
To give light to them that sit in darkness,
and in the shadow of death
and to guide our feet into the way of peace.

STABAT MATER DOLOROSA

At the Cross her station keeping,
stood the mournful Mother weeping,
close to her Son to the last.

Through her heart, His sorrow sharing,
all His bitter anguish bearing,
now at length the sword has passed.

O how sad and sore distressed
was that Mother, highly blest,
of the sole-begotten One.

Christ above in torment hangs,
she beneath beholds the pangs
of her dying glorious Son.

Is there one who would not weep,
whelmed in miseries so deep,
Christ's dear Mother to behold?

Can the human heart refrain
from partaking in her pain,
in that Mother's pain untold?

For the sins of His own nation,
She saw Jesus wracked with torment,
All with scourges rent:

She beheld her tender Child,
Saw Him hang in desolation,
Till His spirit forth He sent.

O thou Mother! fount of love!
Touch my spirit from above,
make my heart with thine accord:

Make me feel as thou hast felt;
make my soul to glow and melt
with the love of Christ my Lord.

Holy Mother! pierce me through,
in my heart each wound renew
of my Saviour crucified:

Let me share with thee His pain,
who for all my sins was slain,
who for me in torments died.

Let me mingle tears with thee,
mourning Him who mourned for me,
all the days that I may live:

By the Cross with thee to stay,
there with thee to weep and pray,
is all I ask of thee to give.

Virgin of all virgins blest!,
Listen to my fond request:
let me share thy grief divine;

Let me, to my latest breath,
in my body bear the death
of that dying Son of thine.

Wounded with His every wound,
steep my soul till it hath swooned,
in His very Blood away;

Be to me, O Virgin, nigh,
lest in flames I burn and die,
in His awful Judgment Day.

Christ, when Thou shalt call me hence,
be Thy Mother my defence,
be Thy Cross my victory;

While my body here decays,
may my soul Thy goodness praise,
Safe in Paradise with Thee.

(Translation by Edward Caswall,
Lyra Catholica, 1849.)

SALVE REGINA

Hail, holy Queen, Mother of Mercy,
Hail, our life, our sweetness and our hope.
To thee do we cry,
Poor banished children of Eve;
To thee do we send forth our sighs,
Mourning and weeping in this vale of tears.
Turn then, most gracious advocate,
Thine eyes of mercy toward us;
And after this our exile,
Show unto us the blessed fruit of thy womb, Jesus.
O clement, O loving, O sweet Virgin Mary.

AVE MARIA

Hail Mary, full of grace,
the Lord is with thee.
Blessed art thou among women,
and blessed is the fruit of thy womb, Jesus.
Holy Mary, Mother of God,
pray for us sinners,
now and in the hour of our death.
Amen.

**SYMBOLUM NICAENUM
(THE NICENE CREED)**

I believe in one God, the Father Almighty,
maker of heaven and earth, and of all things
visible and invisible. And in one Lord Jesus Christ,
the only-begotten Son of God, begotten of His
Father before all worlds; God of God, Light of Light,
very God of very God; begotten, not made, being
of one substance with the Father, by whom all things
were made. Who, for us men for our salvation, came
down from heaven, and was incarnate by the Holy
Spirit of the virgin Mary, and was made man; and
was crucified also for us under Pontius Pilate;
He suffered and was buried; and the third day
He rose again, according to the Scriptures; and
ascended into heaven, and sits on the right hand
of the Father; and He shall come again, with glory,
to judge the quick and the dead; whose kingdom
shall have no end. And I believe in the Holy Ghost,
the Lord and Giver of Life; who proceeds from the
Father; who with the Father and the Son together
is worshipped and glorified; who spoke by the
prophets. And I believe one holy catholic and
apostolic Church. I acknowledge one baptism for
the remission of sins; and I look for the resurrection
of the dead, and the life of the world to come.
Amen.

ARNFINN TOBIASSEN

ORGELESTREKKE | ORGAN

ARNFINN TOBIASSEN (f. 1981) har sin utdannelse fra Royal Academy of Music i London, der han studerte med Susan Landale, David Titterington, James O'Donnell og Lionel Rogg. Han har siden 2010 virket som kantor i Avaldsnes menighet, Karmøy.

Tobiassen har konserterfaring fra katedraler som Westminster Abbey, St Paul's Cathedral og Westminster Cathedral (London), St Jakobsbasilikaen i Praha, Leeds Town Hall, og St Giles i Edinburgh. Han deltok under innvielsen av orgelet i Stavanger konserthus og har vært solist under Festsplillene i Bergen.

Tobiassen har vunnet førstepriser i orgelkonkurransene i henholdsvis Opava, Tsjekkia i 2006, og i Carlene Neihart-konkurransen i Kansas, USA i 2010. Hans engasjement for norsk og nordisk musikk kommer ofte til uttrykk i repertoarvalgene hans, og han er levende opptatt av å utforske relasjonene mellom folkemusikk og kunstmusikktradisjonen. Arnfinn Tobiassen er kunstnerisk leder for Norsk orgelfestival.

ARNFINN TOBIASSEN (1981–) studied at the Royal Academy of Music in London, where he graduated with several top prizes in 2007. His professors included Susan Landale, James O'Donnell, David Titterington and Lionel Rogg. In 2010 Arnfinn Tobiassen was appointed organist and choirmaster at the parish church of St Olav, Avaldsnes.

Tobiassen has performed in the major London cathedrals, in the Basilica of St James, Prague, Leeds Town Hall and St Giles, Edinburgh. He gave one of the inaugural recitals for the new organ at Stavanger Concert Hall in 2013, and has been a soloist at the Bergen International Festival.

Tobiassen was awarded first prize at international organ competitions in Opava (Czech Republic) in 2006 and Kansas City (USA) in 2010. He has a keen interest in folk music, and his fascination with the relationships between folk music and classical music traditions and his interest in Norwegian and Scandinavian music are often mirrored in his recital programmes — as well as on this disc. He is artistic director of the Norwegian Organ Festival.

BERGEN DOMKOR

KJETIL ALMENNING

DIRIGENT | CONDUCTOR

Domkantor **KJETIL ALMENNING** (f. 1979) har bachelorgrad i kirkemusikk fra Norges musikkhøgskole og diplomeksamen i kordireksjon fra Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Almenning har vært kunstnerisk leder og dirigent for det norske vokalsemblet Ginnungagap, Vestoppland Kammerkor og Norges ungdomskor. Almenning ble som dirigent for kammerkoret Ensemble 96 nominert til GRAMMY for platen Kind, i kategorien «Best Choral Performance».

Som sanger og dirigent har Almenning arbeidet med ensembler som Det Norske Solistkor, Barents International Chamber Choir, Eric Ericsons Kammarkör og Sveriges Radiokör, og han er første gjestedirigent i det profesjonelle vokalsemblet VocalART i Bodø.

I 2009 vant Almenning den internasjonale dirigentkonkurransen Eric Ericson Award i Stockholm. Almenning stiftet Bergen Domkor høsten 2009 og har vært kunstnerisk leder og dirigent for koret siden.

KJETIL ALMENNING (1979–) holds a bachelor's degree from the Norwegian Academy of Music and a diploma in choral conducting from the Swedish Royal Academy of Music in Stockholm. Almenning has been artistic director and conductor of the Norwegian vocal ensemble Ginnungagap, Vestoppland Chamber Choir and the Norwegian Youth Choir. As conductor of the chamber choir Ensemble 96, Almenning was nominated for Best Choral Performance at the Grammy awards for the album Kind.

As a singer and conductor Almenning has worked with ensembles including the Norwegian Soloists' Choir, Barents International Chamber Choir, Eric Ericson's Chamber Choir and the Swedish Radio Choir, and he is first visiting conductor for the professional vocal group VocalART in Bodø.

In 2009 Almenning won the international choral conducting competition, the Eric Ericson Award, in Stockholm. Almenning has been the conductor and artistic director of Bergen Cathedral Choir since he founded it in the autumn of 2009.

BERGEN DOMKOR ble etablert høsten 2009 og tilhører Bergen domkirke.

Bergen Domkor forvalter som katedralensemble en lang og rik kirkemusikalsk arv. Koret arbeider for å formidle denne arven med kvalitet og liv, samtidig som det fokuserer på fremføring av nyere verk og musikk av nålevende komponister. Bergen Domkor legger vekt på å skape interessante program og presentere spennende repertoar. Korets repertoarliste er nå på over 100 verk i ulike sjangre, og spenner tidsmessig fra renessansemusikk til bestillingsverk av unge norske komponister.

Bergen Domkor konserterer hyppig gjennom hele året, i Bergen, på reiser i Bjørgvin bispedømme og på utenlandsturneer, bl.a. til England, Tyskland og Finland. Koret samarbeider jevnlig med blant andre Bergen Filharmoniske Orkester, Bergen Barokk, Sjøforsvarets musikkorps, Festspillene i Bergen, Stavanger domkor med flere. Domkoret deltar ved gudstjenester i Bergen domkirke menighet hele året.

The **BERGEN CATHEDRAL CHOIR** was established in the autumn of 2009. As a cathedral choir, this choir is a steward of a long and rich choral heritage. The choir is committed to preserving and renewing this heritage through quality performances of the established repertoire as well as focussing on newer music by twenty-first century composers. The choir specialises in creating interesting programs and presenting exciting repertoire, and its repertoire list spans the centuries from Renaissance masses to commissions by young Norwegian composers. Bergen Cathedral Choir gives frequent concerts through-

out the year, in Bergen, throughout the diocese of Bjørgvin and abroad. The choir has toured in England, Germany and Finland. The choir regularly collaborates with the Bergen Philharmonic Orchestra, Bergen Barokk, the Staff Band of the Norwegian Armed Forces, the Bergen International Festival, Stavanger Cathedral Choir and others. The Cathedral Choir sings at services in Bergen Cathedral, often in chamber ensembles.

SANGERE | SINGERS:

SOPRANER | SOPRANOS: ELINE WITTERSØ NÆSHEIM, EVA MARTHINUSSEN STEWART, HEDVIG MYKLEBUST, IRENE BRENDEHAUG, INGRID MOSTAD BRÅTEN, MARIE RAFTESETH, SIGRUN JØRDRE, SILJE SANDODDEN KISE, ZSUZSA ZSENI

ALTER | ALTOS: ANITA MAGDALENA HORN, ANN-KRISTIN BJERKNES, ANNVEI BERG LARSEN, AUD KRISTINE WELDE TROHAUG, FELICITY BURBRIDGE RINDE, INGJERD VAULA NESBØ, INGVLID FESTERVOLL MELIEN, NOEMI FOURNIER, SYNNEVA BYRKJELAND GRYTÅS

TENORER | TENORS: JARLE FRETLAND ALME, JOHAN NORDAHL DUE, MARIUS NILSEN, OLA KRISTOFFER ØYE, OLAV HUGAAS, ROLF J. STEWART, THORBJØRN THORSEN, TORD KALVENES

BASSER | BASSES: ALF TORE HOMMEDAL, DAG HUGAAS, DAVID HEBERT, EYVIND LJUNGQUIST, JON HESTETUN, JØRUND LANGØRGEN, KNUT VEGARD REISÆTER, STÅLE TVETE VOLLAN

TROND H.F. KVERNO

KOMPONIST | COMPOSER

TROND HANS FARNER KVERNO (f. 1945) er utdannet kantor fra Musikkonservatoriet i Oslo, i tillegg til studier i kordireksjon og teologi. Kverno har vært organist i en rekke norske kirker (blant dem Tanum kirke i Bærum, Rjukan kirke i Tinn, og Fagerborg kirke, Ris kirke og Svenska Margaretakyrkan i Oslo) og professor i kirkemusikk ved Norges musikkhøgskole. Kverno var prest i Den norske ortodokse kirke og er i dag biskop i Den Hellige Oppstandelses Stift. Hans kirkelige navn er Johannes Ephrem.

Kverno er en av Norges fremste komponister innenfor et vidt spekter av kirkemusikk. Han har også spilt en viktig rolle i utviklingen av høymesseliturgien og er representert med 28 salmer i Norsk salmebok av 2013. Kverno har fremfor alt skapt orgel- og kormusikk. Hans kirkemusikalske stil er inspirert av både norske folketoner, den anglikanske tradisjon og ortodoks korsang.

TROND HANS FARNER KVERNO (1945—), took a degree in church music at the Oslo Conservatory of Music, and also studied choral conducting and theology. In his time he has been organist of Tanum, Rjukan, Fagerborg, Ris churches and the Swedish Church of St Margaret in Oslo. He was professor of church music at the Norwegian Academy of Music. Kverno was formerly a priest in the Norwegian Orthodox Church, and is currently an auxiliary bishop in Den Hellige Oppstandelses Stift, an Orthodox denomination affiliated to the Christ Catholic Church International. His episcopal title is Johannes Ephrem.

Kverno is one of Norway's foremost composers within a broad range of sacred music. He was a key member of the liturgical commission within the Church of Norway in the 1970s. The new Norwegian hymnal, published in 2013, contains 28 of his hymn tunes. The majority of Kverno's output has been choral music and music for organ. Kverno's music draws inspiration from Norwegian folk tunes as well as from the Anglican and orthodox traditions.

RECORDED IN BERGEN CATHEDRAL,
25-28 SEPTEMBER 2014
PRODUCER: VEGARD LANDAAS
BALANCE ENGINEER: THOMAS WOLDEN
EDITING: VEGARD LANDAAS
MASTERING: THOMAS WOLDEN
BOOKLET NOTES: TROND H.F. KVERNO, TERJE KVAM
ENGLISH TRANSLATION: FELICITY BURBRIDGE RINDE
BOOKLET EDITOR: HEGE WOLLENG
COVER DESIGN: ANETTE L'ORANGE, BLUNDERBUSS
BOOKLET ILLUSTRATION: ISTOCKPHOTO
ARTIST PHOTOS: HANS KNUT SVEEN
COMPOSER PHOTO: FOTOGRAFENE ANDVORD, GRAN
SCORES: NORSK MUSIKFORLAG AS

**THIS RECORD HAS BEEN MADE POSSIBLE
WITH SUPPORT FROM:**
ARTS COUNCIL NORWAY
THE AUDIO AND VISUAL FUND
KARMØY KIRKELIG FELLESRÅD
AVALDSNES MENIGHETSRAÐ
BERGEN DOMKIRKE MENIGHET

BERGEN DOMKOR RECEIVES SUPPORT FROM:
THE MUNICIPALITY OF BERGEN
ARTS COUNCIL NORWAY

COVER ABSTRACTION: ANETTE L'ORANGE
TAPESTRY: GERHARD MUNTHE (1849-1929),
GULLFUGLEN (THE GOLDEN BIRD), 1902.
PHOTO ©: O. VÆRING EFTF. AS

Credo

A COMPOSER PORTRAIT OF TROND H.F. KVERNO
BERGEN CATHEDRAL CHOIR
KJETIL ALMENNING – CONDUCTOR
ARNFINN TOBIASSEN – ORGAN

- 01** INTRADA OVER EN NORSK LANGELEIKLÅT [02:26]
- 02** CANTICUM ZACHARIAE [05:26]
- 03** TOCCATA OVER *HERRE GUD, DITT DYRE NAVN OG ÆRE* [04:09]
- 04** STABAT MATER DOLOROSA [07:06]
- 05** AGNUS DEI [01:59]
- 06** SALVE REGINA [07:14]

TRIPTYCHON II

- 07** 1. OLAV ÅSTESON – REX PERPETUUS NORVEGIAE [04:02]
- 08** 2. SÆLE GULLMOR MI – SANCTA DEI GENITRIX [03:28]
- 09** 3. SANKTE SÅLE-MIKKJEL – SIGNIFER SANCTUS MICHAËL [03:39]

- 10** AVE MARIA [03:06]
- 11** INTRADA OVER HYMNEN *REX OLAVUS* [02:47]

TRE FOLKETONEFANTASIER

- 12** FANTASI 1. INGA LITIMOR [04:35]
- 13** FANTASI 2. Å KONGEN HAN STOD VED HØGELOFTS SVAL [03:12]
- 14** FANTASI 3. GUDMUND OG SIGNE-LITI [02:21]

- 15** SYMBOLUM NICAENUM [08:44]